

Številka: 452-171/2022/2
Naš znak:
Datum: 28.10.2022

Agencija za energijo izdaja na podlagi trinajstega odstavka 139. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21) v zvezi s pritožbo, ki ga zastopa pooblaščenec,, zoper odločbo št. z dne 23. 8. 2022, ki jo je izdal distribucijski operater,, po pooblaščenih osebah in, zaposlenih pri, naslednjo

ODLOČBO

1. Pritožbi, se ugotovi. Odločba št. z dne 23. 8. 2022 se odpravi ter se zadeva vrne organu prve stopnje v ponovno odločanje.
2. Posebni stroški v zvezi z izdajo te odločbe niso nastali.

Obrazložitev:

Sistemske operater distribucijskega omrežja z električno energijo,, je po pooblaščenih osebah, zaposlenih pri (v nadaljevanju organ prve stopnje), v upravnem postopku na podlagi vloge z dne 30. 5. 2022, ki jo je po svojem pooblaščenju,, podal (v nadaljevanju pritožnik), izdal odločbo št. z dne 23. 8. 2022 (v nadaljevanju izpodbijana odločba). Z navedeno odločbo je organ prve stopnje zavrnil vlogo št. za izdajo spremembe soglasja za priključitev na distribucijski sistem za objekt stanovanjska hiša s samooskrbo na naslovu, parcela št. (k.o.).

Z navedeno odločbo je organ prve stopnje med drugim odločil, da na podlagi tehničnih kriterijev iz Sistemskih obratovalnih navodil za distribucijski sistem električne energije (Uradni list RS, št. 7/21 in 41/22, v nadaljevanju SONDSEE) in izvedene elektroenergetske analize napetostnih razmer pri uporabniku na mestu priključitve novega proizvodnega vira, ni možno priključiti FE z zaproseno priključno močjo kW. Priključitev s tako priključno močjo bo mogoča po izgradnji dveh novih transformatorskih postaj in ustreznih rekonstrukcij NN omrežja. Omenjene ojačitve omrežja pa ni v veljavnem razvojnem načrtu, bo pa po pridobitvi upravne in projektne dokumentacije uvrščena v naslednji razvojni načrt. Organ prve stopnje je pritožnika

po pooblaščenju s pozivom št. seznanil z ugotovitvami v postopku ter ga pozval, da se v roku osem dni od dneva vročitve poziva, ustno ali pisno na zapisnik izjavi o vseh okoliščinah in dejstvih, ki so ugotovljena v postopku izdaje soglasja za priključitev. Pritožnik izjave ni podal.

Zoper izdano odločbo je pritožnik po pooblaščenju vložil pritožbo, in sicer neposredno na naslov Agencije za energijo (v nadaljevanju organ druge stopnje), ki je pritožbo prejela 29. 8. 2022 ter jo na podlagi 239. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb, v nadaljevanju ZUP) odstopila organu prve stopnje. Ta je kopijo pritožbe in celotne spisne dokumentacije posredoval organu druge stopnje 5. 9. 2022.

V pritožbi pritožnik med drugim navaja, da se z zavrnitvijo priključitve elektrarne na distribucijsko omrežje, ker naj bi priključitev poslabšala napetostne razmere, ne strinja. Predlaga avtomatično elektronsko nastavitev karakteristike $p(V)$ razsmernika, ki bo proizvodnjo sončne elektrarne, in s tem njen vpliv na omrežje, prilagajal napetostnim razmeram v omrežju, to pa je znotraj okvirov maksimalne dovoljene spremembe napetosti na NN omrežju (... %). V primeru doseganja kritičnih vrednosti v omrežju 253 V, pa bi se začasno ustavilo delovanje elektrarne in njen vpliv na omrežje. V primeru zahteve je nastavitev meje lahko tudi nižja. S tem se prepreči pojav prevelikih napetosti v omrežju, ki bi lahko imele za posledico motnje oz. prekinitve dobave električne energije.

Odločanje organa druge stopnje o pritožbi je urejeno v določbah Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb, v nadaljevanju ZUP), in sicer v členih od 246 do 259. Organ druge stopnje v okviru formalnega preizkusa dopustnosti tega pritožbenega postopka v skladu s prvim odstavkom 246. člena ZUP ugotavlja, da je pritožba dovoljena, pravočasna in vložena po upravičeni osebi.

Organ druge stopnje preizkusi odločbo v mejah pritožbenih navedb, po uradni dolžnosti pa mora preizkusiti, ali ni prišlo v postopku na prvi stopnji do bistvenih kršitev postopka in ali ni bil prekršen materialni zakon (drugi odstavek 247. člen ZUP).

Ker je pritožnik vlogo za izdajo spremembe soglasja za priključitev naprave za samooskrbo vložil 30. 5. 2022, se upravni postopek v tej zadevi rešuje na podlagi določb Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE, v nadaljevanju ZSROVE), določb Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21, v nadaljevanju ZOEE) ter tudi določb SONDSEE. Pri tem se določba 42. člena ZSROVE v razmerju do določb ZOEE (predvsem 10., 139. in 148. člena ZOEE) uporabi kot *lex specialis*, v smislu, da se v primeru nasprotujočih si določb uporabljajo določbe 42. člena ZSROVE.

ZSROVE v 42. členu med drugim določa, da je pred priključitvijo naprave za samooskrbo treba pri distribucijskem operaterju pridobiti soglasje za priključitev v primeru novega prevzemno-predajnega mesta, preko katerega je priključena naprava

za samooskrbo, oziroma spremembo soglasja za priključitev v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta. Izdaja spremembe soglasja za priključitev poteka po skrajšanem ugotovitvenem postopku, ki je hiter in mora biti končan najpozneje v 15 dneh, če je potreben poseben ugotovitveni postopek, pa najpozneje v 30 dneh od dneva prejema popolne vloge. Navedeni člen tudi določa, da lahko distribucijski operater za naprave za samooskrbo, katerih priključna moč ne presega 20 kW, v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge z odločbo zavrne priključitev zaradi utemeljenih varnostnih pomislekov oziroma tehnične nezdržljivosti komponent sistema ali predlaga drugačne pogoje za priključitev.

Ker odjemalec s samooskrbo ni »proizvajalec« (drugi odstavek 38. člena ZSROVE), razen če ta za presežke proizvedene električne energije, oddane v distribucijsko omrežje, sklene pogodbo o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, so za priključevanje naprav za samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov energije relevantni tudi 10., 139. in 148. člen ZOEE. Po desetem odstavku 139. člena ZOEE pravna ali fizična oseba nima pravice do priključitve, če ne izpolnjuje predpisanih pogojev za priključitev, če bi zaradi priključitve prišlo do večjih motenj v oskrbi ali če bi priključitev elektrooperaterju povzročila nastanek nesorazmernih stroškov. V skladu s šestnajstim odstavkom 139. člena ZOEE imetnik soglasja za priključitev ne nosi stroškov okrepitve obstoječega prenosnega ali distribucijskega omrežja, ki so potrebne za priključitev nove naprave, razen v primeru plačila nesorazmernih stroškov. V tem primeru ima pravna ali fizična oseba pravico do priključitve v skladu s SONDSEE, o pokritju nesorazmernih stroškov pa se sklene posebna pogodba (dvanajsti odstavek 139. člena ZOEE). Dalje ZOEE med drugim v petnajstem odstavku 139. člena tudi določa, da če elektrooperater zavrne priključitev ali zmanjšanje obratovalne omejitve zaradi nezadostne zmogljivosti sistema, se za zavrnitev uporablja 10. člen ZOEE. Glede višine sredstev, potrebnih za ojačitev sistema, se uporablja enajsti odstavek 139. člena ZOEE o nesorazmernih stroških v povezavi z 72. členom SONDSEE glede načina določitve nesorazmernih stroškov. Prav tako so tudi v 148. členu ZOEE navedene posebne določbe glede priključevanja proizvodnih naprav.

Postopek izdaje soglasja za priključitev med drugim urejajo v členih 68 do 75 tudi SONDSEE, ki podobno kot deseti odstavek 139. člena ZOEE določa, da lahko distribucijski operater zavrne zahtevo za izdajo soglasja za priključitev uporabniku sistema v naslednjih primerih:

- če uporabnik sistema ne izpolnjuje predpisanih pogojev za priključitev, določenih v Energetskem zakonu¹ in njegovih podzakonskih prepisov ter v SONDSEE;
- če bi zaradi priključitve prišlo do večjih motenj v oskrbi ali
- če bi priključitev distribucijskemu operaterju povzročila nastanek nesorazmernih stroškov, pa jih uporabnik sistema ni pripravljen kriti sam.

Glede tehničnih pogojev pri priključevanju in obratovanju proizvodnih naprav, priključenih na električno energijo, je v skladu s prvim odstavkom 111. člena SONDSEE

¹ Od 13. 11. 2021 dalje je za ta del ZOEE.

treba upoštevati tudi Prilogo 5 SONDSEE. V skladu s poglavjem V. *Pogoji in postopek presoje možnosti priključitve proizvodne naprave glede napetostnih razmer v omrežju* Priloge 5 SONDSEE presoja možnosti priključitve proizvodne naprave v distribucijsko omrežje temelji na uporabi stacionarnih porastov napetosti zaradi obratovanja proizvodnih naprav v omrežju. Gre za zelo uporabno metodo za ugotavljanje možnosti priključitve proizvodne naprave v omrežje, saj ne zahteva posebnih meritev ali simulacij. Tako je izračun možnosti priključitve mogoče opraviti že samo s pomočjo enostavnih matematičnih operacij ter podatkov o distribucijskem omrežju ali s pomočjo programov za analize pretokov moči. Dalje pa je poglavju V.6. *Posebni pogoji za priključitev* Priloge 5 SONDSEE določeno, da se, če priključitev nove proizvodne naprave želene delovne moči na zelenem mestu v distribucijskem omrežju ni mogoča, uporabijo druge rešitve, med katerimi so navedene npr. tudi, da se razišče možnost optimizacije razcepov na transformatorjih v TP-jih oziroma razišče možnost uvedbe impedančne kompenzacije SN voda oziroma se razišče možnost uvedbe kompaundacije na nivoju RTP ali da se omeji delovna moč proizvodne naprave itd.

Organ druge stopnje ob proučitvi spisne dokumentacije ugotavlja, da je organ prve stopnje v predmetni zadevi izdelal model NN omrežja v računalniškem programu QGIS, ter je z modelom izvedel pet primerov simulacij. Prvi primer predstavlja obstoječe stanje s priključenimi tremi proizvodnimi viri, kjer rezultat prikaže % porast napetosti na mestu priključitve predvidenega vira FE Naslednji trije primeri predstavljajo rezultate za posamezni primer vključitve treh virov, ki jim je bilo zavrnjeno soglasje za priključitev, pri čemer porasti napetosti na mestu predvidene priključitve MF, ob dodajanju posameznega vira, znašajo %, % in %. Peti primer predstavlja primer obratovanja vseh treh že priključenih virov in treh virov z zavrjenimi soglasji za priključitev ter predviden vir FE, kjer izračunan porast napetosti znaša %. Pri priključenih vseh sedmih virih bi v najbolj oddaljeni točki omrežja porast napetosti znašal %, saj bi se iz % povečal na %.

Organ prve stopnje je preveril tudi vrednosti napetosti v dveh točkah omrežja in sicer v TP in na najbolj oddaljenem koncu izvoda. Pri tem je uporabil meritve kakovosti napetosti v prvem tednu septembra 2021 in zabeležil najvišjo izmerjeno napetost na koncu voda, ki ima priključen še proizvodni vir, tj. V. Iz podanih meritev pa ni jasno razvidno, koliko bi naj znašale najnižje vrednosti napetosti. Prav tako iz razpoložljivih meritev v upravnem spisu tudi ni povsem jasno razvidno, ali ostaja najnižja napetost v omrežju višja od dovoljene najnižje, kar bi pomenilo, da bi organ prve stopnje v tem primeru lahko preveril možnost nižanja stopnje v TP in posledično zmanjšanje porastov napetosti.

Organ prve stopnje prav tako dejansko ni preveril vseh ostalih pogojev, in sicer "Posebni pogoji za priključitev", kot ji v poglavju V.6 določa priloga 5 SONDSEE (optimizacija odcepov na TP, alternativno mesto priključitve, omejitev delovne moči proizvodne naprave, povečanje kratkostične moči omrežja in drugo).

Organ druge stopnje nadalje ugotavlja, da je organ prve stopnje v postopku izdaje odločbe ugotovil, da bi priključitev v skladu z vlogo pritožnika bila možna po izgradnji dveh novih transformatorskih postaj in ustrezni rekonstrukciji NN omrežja, pri čemer omenjene ojačitve omrežja ni v veljavnem razvojnem načrtu, bo pa po pridobitvi upravne in projektne dokumentacije uvrščena v naslednji razvojni načrt, pri tem pa ni pravilno upošteval določb šestnajstega odstavka 139. člena ZOEE² in določil vezanih na morebitne nesorazmerne stroške priključitve ter s tem seznanil pritožnika. Pritožnik bi potem imel možnost, da sam nosi nesorazmerne stroške, kar bi imelo za posledico izdajo drugačne odločbe.

Organ druge stopnje v skladu z 247. členom ZUP ugotavlja, da organ prve stopnje pred izdajo odločbe o zavrnitvi soglasja za priključitev ni popolno ugotovil dejanskega stanja ter ni odločil o vseh dejstvih, pomembnih za izdajo odločbe, tj. določitev nesorazmernih stroškov, ter pritožniku ni omogočil, da se izreče glede ugotovljenih stroškov. Zaradi navedenega organ druge stopnje v skladu s tretjim odstavkom 251. člena ZUP izpodbijano odločbo odpravlja in vrača zadevo organu prve stopnje v ponovni postopek v skladu z načelom ekonomičnosti postopka. Po navedeni določbi ZUP je dolžan organ druge stopnje opozoriti organ prve stopnje, glede česa je treba dopolniti postopek, organ prve stopnje pa je na to stališče vezan in mora izdati novo odločbo. Ta se izda v ponovnem postopku po dopolnitvi postopka.

Organ prve stopnje je dolžan zadevo ponovno proučiti in jo dopolniti v skladu z zgoraj navedenim (popolno ugotoviti dejansko stanje in odločiti o morebitnih nesorazmernih stroških). Pri tem bo moral (po tem, ko je s simulacijami, s programom QGIS ugotovil, da so porasti napetosti previsoki in da izmerjene vrednosti napetosti prav tako presegajo največje dovoljene vrednosti za priključitev samooskrbe FE) preveriti tudi najmanjše vrednosti napetosti. Organ prve stopnje bo moral tako preveriti dejanski napetostni profil v omrežju in na ta način prikazati največje in najmanjše vrednosti napetosti v zato predpisanih točkah omrežja. Šele tako zajet napetostni profil bo lahko podlaga za nadaljnje ukrepe glede izboljšanja napetostnih razmer (za ta namen se lahko uporabijo podatki iz AMI merilnih naprav). Če se s simulacijami, s programom QGIS, prikazom napetostnega profila in izračunom ugotovi, da priključitev ni možna, je organ prve stopnje dolžan dejansko preveriti še vse ostale "Posebne pogoje za priključitev", kot jih določa priloga 5 SONDSEE v poglavju V.6 (optimizacija odcepov na TP, alternativno mesto priključitve, omejitev delovne moči proizvodne naprave, povečanje kratkostične moči omrežja in drugo). Navedeno pomeni, da bo organ prve stopnje moral:

- preveriti možnost optimizacije odcepov na TP oz. nižanje stopnje v TP; za ta namen bo moral preveriti dejanski napetostni profil v omrežju in na ta način prikazati največje in najmanjše vrednosti napetosti v zato predpisanih točkah omrežja. Če je najnižja napetost omrežja višja od minimalne, se preveri možnost prestavitve odcepov na transformatorju v TP;

² Imetnik soglasja za priključitev ne nosi stroškov okrepitve obstoječega prenosnega ali distribucijskega omrežja, ki so potrebne za priključitev nove naprave, razen v primeru plačila nesorazmernih stroškov.

- preveriti alternativna mesta priključitve; iz predložene konfiguracije omrežja izhaja, da bi bilo treba razmisliti o možnostih prevezav oz. optimizacije obstoječih odcepov na TP z ustrežnejšo oz. bolj enakomerno porazdelitvijo proizvodnih virov po posameznih izvodih TP. Omrežje in posamezni izvodi so zelo razvejani in prepleteni, zato je treba preveriti možnost alternativnega mesta priključitve FE s prevezavo posameznih delov omrežja na druge izvode, ki so s proizvodnimi viri manj obremenjeni;
- uporabiti omejitev delovne moči, če ostali ukrepi glede vključitve vira v omrežje ne bodo zadostni;
- se izreči o možnosti povečanja kratkostične moči omrežja, kot je npr. tehnična možnost zamenjave obstoječega transformatorja z močnejšim in eventualna zamenjava ali povečanje presekov izvodov z namestitvijo dodatnih vodnikov, prav tako pa mora zadevo proučiti tudi z vidika morebitnih nesorazmernih stroškov, kot je že bilo pojasnjeno.

V ugotovitvenem postopku je treba v skladu z določili ZUP pritožniku dati možnost, da se o vseh dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev, tudi izreče.

Glede na obrazloženo in v skladu z 251. členom ZUP je organ druge stopnje odločil, kot izhaja iz 1. točke izreka te odločbe.

V postopku izdaje te odločbe posebni stroški niso nastali, zato je organ druge stopnje odločil, kot izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo ni rednega pravnega sredstva na podlagi prvega odstavka 418. člena EZ-1, niti ni dovoljeno sprožiti upravnega spora na podlagi prvega odstavka 5. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 26/07 – skl. US, 119/08 – odl. US, 107/09 – odl. US, 62/10, 98 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E).